

<Tục ngữ Nhật > - Nói chuyện năm tới thì chẳng tinh cũng phải cười (Rainen no koto o iuto oni ga warau) -

Câu tục ngữ này có nghĩa là “Chuyện ngày mai còn chưa rõ mà đã nói chuyện năm tới thì thật là ngớ ngẩn. Chẳng tinh mặt mũi lúc nào cũng dửng dưng nghe chuyện cũng phải cười thì đủ biết ngớ ngẩn đến độ nào”.

Chẳng tinh tức “Oni” là con quái vật tưởng tượng, xuất hiện nhiều trong truyện cổ tích Nhật Bản. Chẳng tinh có hình thù người, da đỏ lòm hoặc xanh lè, đầu có sừng, chỉ mặc một chiếc quần đùi bằng da cạp. Tính tình chẳng tinh hung dữ, không biết thương xót ai, tay cầm thiết bảng (cây gậy sắt). Có câu tục ngữ “Chẳng tinh được thiết bảng” (oni ni kanabou), có

<日本のことわざ> 一來年のことを言うと鬼が笑う
—

「明日のことさえわからないのに、まして『来年』というずいぶん先の話をするなんて馬鹿げている。いつも恐ろしい形相の鬼でも思わず笑ってしまうぐらい馬鹿げている」という意味のことわざです。

「鬼」は、日本の昔話などによく出てくる想像上の怪物で、人の形をしているもののたいがい肌の色は真っ赤や真っ青で頭に角が生えており、虎の皮のパンツ 1 枚という姿。乱暴で無慈悲な性格で手には金棒（かなぼう＝鉄製の棒のこと）を持っています。「鬼に金棒」ということわざもあり、これは「強い鬼にさらに武器をもたせる」つまりかなう者のいないほど強いことを表します。

nghĩa là “chẳng tinh đã mạnh mà còn được vũ khí” nữa thì rất mạnh, không ai thắng nổi.

Ngoài ra thỉnh thoảng cũng có cách nói “Chẳng tinh công việc” (shigoto no oni), hay “chẳng tinh sân đấu” (ringu no oni) để chỉ một người say mê vào một công việc nào đó đến phát sợ.

Trở lại câu tục ngữ trên, có phải ngày xưa do tuổi thọ ngắn, hay thời gian trôi qua chậm hay không, mà khi chưa hết năm đã nói chuyện năm tới thì người ta cho là nói chuyện vu vơ đến chẳng tinh là quái vật tưởng tượng cũng phải cười. Ngày nay chúng ta không phải chỉ nói chuyện năm tới, mà còn nói chuyện hoặc đặt kế hoạch cho 3 năm hoặc 5 năm tới. Trong công việc hay trong chuyện cá nhân như đi du lịch chẳng hạn, trong từng giai đoạn đôi khi phải chuẩn bị đến cả mấy tháng trước. Thế nhưng tại sao ngày nay, khi nói chuyện năm tới nhiều người vẫn còn dùng cách nói “nói chuyện năm tới thì chẳng tinh cũng phải cười.”, đó là vì để làm dịu bớt áp lực đối với việc phải quyết định những việc còn ở khá xa.

Tháng này là tháng 12. Năm mới sắp sửa đến. Khi còn chưa bận rộn lắm, chúng ta hãy nhìn lại năm cũ để lên kế hoạch cho năm tới. Vào lúc sắp hết một năm, có nói chuyện năm tới chắc chẳng tinh cũng chẳng dám cười.

またしばしば「鬼」は「仕事の鬼」「リングの鬼」というふうに、「恐ろしいまでに一つの物事に打ち込む人」という意味でも使われます。

さて昔は今よりも人間の寿命が短かったからか、時間の流れ方がゆったりしていたからか、年も越さない前に新しい年の話をするのは、想像上の怪物である鬼が笑うほど荒唐無稽なことだったのかもしれませんが、現代を生きる私達は来年どころか3年先、5年先といった計画を立てることも多く、プライベートで行く旅行でも仕事においても、何ヶ月も前から段取りをして準備をする必要があります。それでもそんな現代においてさえも何故か来年の話をする時に「来年のことを言うと鬼が笑うと言いますが…」と前置きをする人は多く、物事がずっと先まで決まっているという窮屈な感じをこのことわざは和ませる働きをしているのかもしれませんが。

さて今月は12月。「来年」もうすぐそこまで来ています。何かと忙しくなる前に今年を振り返り来年の計画を立ててみるのも良いかもしれません。1年もここまでくれば、さすがの鬼も笑わないでしょう。